

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani è Societate Iesv Philosophvs Christianvs

Scribanius, Carolus

Neobvrgi. Ad Danubium, 1618

Cap. VI. Vestes. Peccati pœnam esse, indicem humanæ mentis, libidini
hederam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46524](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46524)

fanguinisq; pro te prodigum Christi-
 tum cogitas? magnitudo pretij
 præstantiam rei denuntiat. ab hoc
 sanguine nobilitatem tuam cense
 illo ingentes animos tolle, illo eri-
 gere nullo fine pœnitendo. & ex
 illius pretij magnitudine magni-
 tudinem tuam metire, moresque
 vitamq; totam ad illius angustam
 amplitudinem compone, omni-
 bus quâ orbis patet potentibus Re-
 gibusque celsior maiorque. Hæc
 vna ad summam nobilitatem semita
 est; hæc via trita facilisque ad me-
 lioris sæculi æternaturæ regna, ad
 nunquam intermoriturâ gloriam,
 ad nomen cœlo Deo que de peren-
 nitate cœquandum.

CAPVT VI.

VESTES. *Criminis pœnam vestem
 esse disces. Ignorabat hanc inno-
 centia, reperit præuaricatio. inde
 abiit in ornatû. præluditque nunc
 luxui & lupanaribus. assuesces
 deinde*

deinde animos his metiri, ut qualem veste videris, talem mente cogues, inuerecundum, discinctum, lasciuientem, & ad omnem audaciam ac libidinem expeditum, ad omnem inuerecundiam pronum, soloque nomine lenonibus inferiorem. ita hominem suum habitus loquuntur; reconditarumque rerum, & in imamente latentium, testis indexque vestis est. Ut non raro non alio opus sit indice, non alio opus sit indice, non alio delatore. ipse enim animus ornatus se suo publicat, & palam abdita recludit.

Homo nudus & inuestis conditori suo stetit. nec erat opus veste quem innocentia tegebat omni pallio densius. Accessit consiliarius serpens, à primordio ad huc vsque mendax, spondens deitatem diuinitatis emulatur. assensa est mulier. quid fuit magnum mulierem vincere diuinitatis spon-

fioni-

sionibus? sed nec magni molimi-
 nis fuit virum trahere carnem de
 carne illius, ex cuius costa figulata,
 viraginis nomē mutuata erat, tan-
 quam decidua aut mutuacitia pars
 viri. Hinc iam nuditas antē igno-
 rata, & vestis folia, rubori regen-
 do. vestis ergo occisę innocentie
 tegumentum, & primordialis pec-
 cati pœna fuit. Sciebat sine veste
 bonum, nec erubescere norat nu-
 ditas ignorata. Accessit cum pec-
 cato scientia mali antē incogniti.
 Inde rubor delinquentię pœna, &
 iam vestis. Ut clarē videas vestem
 in pœnam natam. Quam enim ig-
 norabat innocentia, inuenit pra-
 uaricatio. prodito proinde pudori
 vestis inuenta: inde abiit in or-
 natum. Ut quæ de rubore: de glo-
 ria nunc vestis sit. Ita quod in pœ-
 nam fuerat delicto irrogatum, in
 dignitatis prerogatiuam transfe-
 rit: quasi à delicti pœna gloria
 cresceret. Nec stetit ambitio in
 simplici ornatu, qui videri
 conten-

contentus esset, voluit laudari,
amari.

Hic vide quàm lenibus initiis
ad hæc summa venerimus: ad ve-
stium non fastigia, sed summum
verticem, supra quem nihil est.
Quid exspectamus nisi præcipitia?
Intuere singula diligens scrutator.
Arbusta primitus, & herbida quæ-
cunque prout obuia erant de facili
arrepta primos texerant. Satis ar-
bitrati pudorem tegi. Nec opus
erat curiosiore delectu, cum nihil
quereretur præter ruboris integu-
mentum. Et quæ expeditior tute-
la ruboris? simplici cura necessa-
ria constant: in delicias & super-
uacanea laboratur. Sequere rubo-
rem, non desiderabis artifices, per-
facile enim est pudorem tegere.

Sed intolerabile frigus est. Non
ferarum pelles abundè frigus ar-
cent? non est adeo inimica homi-
ni natura, vt cum aliis omnibus fa-
cilem in defensam vestitum dede-
rit, homo solus non possit sine tot
stricto-

strictioribus vivere. ad parata natū,
 difficilia faciliū fastidio fecimus.
 obuia vestimenta erant, & leui pa-
 rabilia: hodieque docemur à Scy-
 this, innumerisque aliis, qui vul-
 pium ac murium tergis aliorum-
 que animalium cœli iniurias pro-
 pulsant. sunt qui arborum cortici-
 bus contenti, reliqua vt onera a-
 uersantur. & verò natura per pau-
 cis pacatur, minimo tegitur, ambi-
 tu nullo. à natura luxus descendit,
 qui in horas seipsum incitat, & tot
 iam sæculis creciscit, ingenio adiu-
 uante vitia. ac primò superuacua
 cœpit concupiscere, inde nocitu-
 ra, nouissimè alienis oculis & libi-
 dini placitura: vt iam rusticitatis
 ac miserie habeatur velle quantum
 satis est.

Ab hac proinde cupiditate que
 nullos terminos nouit, tot nata lu-
 xui explendo, quot hodie vider-
 mus. hinc primū in torta fila, aut
 ex molli solutoque ducta: hinc
 stamina & suspensa pondera, &
 sub

Ph
 sub te
 tiem v
 mem
 Tela
 n
 Inse
 ac
 Quo
 de
 Alter
 luxun
 Qua
 re
 Si n
 lo
 Att
 Quid
 stri te
 fiantu
 non d
 nullor
 color
 albo
 flore
 ridas
 floscu

sub temen insertum, quod duri-
tatem utrimque comprimendis tra-
mem molliat. Ludit hoc Poëta:

*Tela iugo iuncta est, stamen sece-
rit arundo,*

*Inseritur medium radiis subtemen
acutis,*

*Quod lato feriunt inserti pectine
dentes.*

Alter etiam in ætatis illius vestium
luxum.

*Qua lacerant avidas inimico pecto-
re mentes,*

*Si non Assyrio fuerint bis lauta co-
lore*

Attaliciis opibus data vellera.

Quid cecinisset, si vidisset has no-
stri temporis telas, quibus indu-
siantur nihil celaturi? in quibus
non dico nullum corpori auxiliū,
nullam pudori est? quid si multi-
colori bysso vestes prætextas, hic
albo candore lucidas, ibi croceo
flore luteas, alibi roseo rubore flo-
ridas, cæruleos columbarum colli
flosculos emulantes, multiplici vbi-
quo

que arte in oculorū decipulam in-
terludente, in quibus gemę fulgu-
rant, margaritę nitent, coruscant
aurum, in tuo lenocinio diuites;

*Quale manus addunt ebori decus,
aut vbi flauo*

*Argentum Pariū sine lapis circum-
datur auro?*

Quid si nouo nuperoque inuen-
to, omne anim, piscium, ferarum,
hominumque genus, gentiumque
mores, in nuda ludant tela nulla
alieni mistione, solis filamentis va-
rię, ingenioso textili commento,
in diuersum deductis? vnde bella
& venationes, mensę & choreę,
vites & palmites, foliis vuisque lu-
xuriantibus intertextis; arbores
etiam, siue quę promifera sobole
foecunda, siue quę sola vmbra con-
tentę; adde magistratum fascibus
& purpura noscibilem, militem
armis, philosophum pallio, se-
natorem toga, rusticum baculo,
pastores fistula & tibia quasi mo-
dulis dulcissimis personantes.

Adde

Adde naues faberrimè factas, malo insurgente, puppi proraque iacentibus, carchesio conspicuas, velisque aut vento grauidis, aut tanquam à partu excussis. Ut non mireris cum audieris, nouorum luxum auctorem primum, cerebrum cum arte telæ intexuisse.

Nec stetit hic luxus. Piscari vestitum placuit. Nam & de mari velleraque muscosque lanositatis lauitiores conchæ comunt, decerpta ac quasi deconchata. Bombyces etiam Seres reppererunt, scopis aliquando araneorum more idoneas, nos etiam magis veneramus obferuamusque è terrarum vltimis aduectas, dum distenduntur, dum deuorant, mox reddunt, animata stamine aluo. Succis deinde herbarum & concharum alueis docuit luxuria lanas incoquere. Exciderat nimirum Deo cum vniversa nasci iuberet, purpureas & coccineas oues tradere, tacerem si hæc para-

para-

pararentur corpori tegendo, frigori arcendo, æstu reliquisque æris iniurijs propulsandis. at nunc non raro rubori propalando sunt. & iam anes etiam administræ luxus, hinc pluma vestis, nullumque propè nunc animal quod non excilletur luxui. Sed & stolæ totæ pavone nitent, sine quâ colla florent, quâ terga fulgent, quâ cauda iacet: ita multicoloribus, discoloribus, versicoloribus vestis omnis splendet, nunquam ipsa, semper alia, toties denique mutanda, quoties mouenda.

Exordiamur à capite, ituri dein ad reliqua corporis luxui dicata. crines non vt olim leniter reflexi, qui per colla dehinc dispersi occurrerit diffluerent natura ductrices: sed capillaturæ totius stridices quaruntur, nectenni satis est peræne discriminari, itur ad ferrum & ignem, ne quid crispando desit vertantur & capilli croco, & pulueris aspergine, & lixiuiorum non

P
vno g
pude
pillo
uia ca
nocer
quæ n
tificio
in orb
sentiu
T
Tot
co
Ed
fr
Post
Alia q
nantur
pende
stiam f
lam flo
unt ve
dunt?
unctur
res, fi
serimi
claud
vn

vno genere: quasi ætatis & gentis
pudeat, ita annos patriamque ca-
pillo transferimus. Accedunt exu-
uia capitis alieni, fortè immundi,
nocentis, & gehennæ destinati, vt
quæ non poterat auro, crinium ar-
tificio coronetur, capillis mutuo
in orbem superstantibus. nec onus
sentiunt quæ gaudent videri.

Tanti est quærendi cura decoris.

*Tot premit ordinibus, tot adhuc
compagibus altum*

*Ædificat caput. Andromachen à
fronte videbis,*

Post minor est; aliam credas.

Aliæ quasi de neglectu gloriam ve-
nantur, cum in fronte ludunt de-
pendentes cincinni. Nec mole-
stiam sentiunt studio prouocatam,
lam flores qui sublimem distingu-
unt verticem, quàm variè interlu-
dunt? Arabicis exin odoribus ob-
unctum caput cuius aucuperetur na-
res, si non alienas? intercurrit di-
feriminalis acus, quàm nisi gemma
claudat Indico aut Britannico pi-
scata

L

scata

feata mari, aut ignobilis concha
 dura verruca, periisse rem credas.
 Infima etiam aurium non raro Ka-
 lendarium explent. Saltus & in-
 sulæ teneram cervicem cingunt,
 vniq̄ue collari lino aureorum mil-
 lia inferuntur, grandiaque multo-
 rum patrimonia minimum pecto-
 ris integunt. Inde iam lumina ca-
 pillorum quibus monilia varian-
 tur, circuli aurei armillaque qua-
 rum gemmis superbiam iungunt,
 quibus brachia arctantur. Qua-
 runtur & de draconum frontibus
 gemmæ, & de piscium cerebris la-
 pidositates, vt de serpente & pisce
 cultior prodeat mulier. Hoc nimi-
 rum deerat ad explendam omnem
 vanitatem. Atq; hæc propè omni-
 de sola peregrinitate gratiam ob-
 tinent. Semper enim raritas gra-
 tiam inuenit, concupiscentiam
 concitat habendi difficultas abun-
 dantia verò in seipsa contumeliosa
 est. Hinc apud barbaros quosdam
 quia vernaculum & copiosum a-
 ru

rum est, auro vinctos in ergastulis
habent, & diuitiis improbos one-
rant, tanto locupletiores quanto
nocentiores.

Arctatur deinde corpus & in mi-
seram exilitatem cogitur. tanto fu-
tura elegantiores, quāto arctiores,
vt iam de coacta gracilitate glo-
ria sit, neque hic vinculis aut fer-
ro paratur: ita quæ olim criminum
nomina, nunc ambitionis sunt.
cætera corporis inexplicabiliter ad
regulam. pedes solex tegunt, non
tam arcendo frigori aut luto, quā
peregrinis oculis illecebræ. Nec
quidquam in his nimis varium: tot
sectionum genera, tot formarum,
tot colorum, vt nisi purpura in his
aurumq; calcetur, frustra omnis so-
lea sit. nec gemas hic desideres. ni-
mis vile erat calcatū aurum, calcari
debebant gemæ. nimisq; modesta
ambitio erat, quæ contenta calasse
purpuram, margaritas seruauerat
vertici: etiam calceis sua lumina
tanquam oculi largienda fuerant.

fors ne cæco obtritu lutum obtinerent.

Quò hæc nisi vt mulierum stuporem inædificent viris? sanè de integra conscientia non venit studium placèdi per decorem, quem naturaliter inuitatorium libidinis scimus. Nam quid aliud hæc pompa de proximo curant quàm luxuria negotium? nõ obstrepunt hæc palàm pudicitia disciplinis? non gratiam decoris cultus societate prostituunt? adeò vt si desint ornamenta, ingratham reddant formam, velut exornatam & naufragam: contrà si forma deficiat, vt in plebisq; omnibus, de suo gratiam ornamenta suppleunt; vt iam etiam de longinquo noxia iaculentur, incautosque irretiant oculos longius licet positos: ita draco spiritus de longinquo absumit alites.

Et quæ non ætas in hac forma periclitetur? aut cuius non oculis fiat gladius? nec mihi dicas, Non minor ornata quàm neglecta casti-

tas esse potest. Habitus mores pronuntiat, & non publicatione sui periclitatur mulier dum percutitur oculis incertis & multis? non à quot vulneratur tot vulnerat? & plures etiam, cum à pluribus videatur quam videat. sunt hæc versutię diaboli, qui quod improba suggestionem non potest, harum ornatum perficit. Quod si quas natalium, diuitiarum aut dignitatum ratio compellat pompaticas progredi, temperent saltem, ne totis habentis licentiam vsurpent necessitatis pretextu. Et quæ dignitas cogit

tallum
lis obiicere, quæ
matribus aut marito retegantur
de aduersario artifice hæc nata vs-
que ad cœlum scandala iaculantur.

L 3 Et

& quid sunt hæc aliud quàm sum-
 ma lasciuia nota, extrema vere-
 sudiæ negatio, omnis ruboris
 propalatio, defrontata mentis tes-
 sera, conflatio illecebræ? quid nisi
 maria, vortices, breuia, scopuli,
 Charybdes, Scyllæque adolescen-
 tiæ nauibus, periculorū & fluctuum
 ignaris? eò magis quo securius na-
 uigant, nec vada hæc diffidentia
 & circumspeditionis bolide tentat.
 Timor prudentiæ comes est, secu-
 ritas stultitiæ socia. timeant proin-
 de quæcunque tales sunt, quæ inue-
 recundo discinctu, meritò pudoris
 omnis interemprices, libidinis

re meretricia mens latet; in discin-
 ctis vberibus discincta castitas: nam
 quos iam oculos sola vereatur, quæ
 toto palàm pectore omnium ad-
 misit

misit? quod ruboris sui secretum
habeat, quæ verecundiam omnem
publicavit? aut quid reliquum fe-
cit pudori, quæ pudorem omnem
develavit? nam cuius oculis hæc
referatio, cuius hæc erubescenda
revelatio? iuncta viro es? quid pub-
licas soli viro concessa? aut quid
pronocas alienos? soli viro debe-
ris, non in illius ius concessisti, cui
te totâ semel tradidisti? non pub-
licatione tui facta es captiva ocu-
lorum alienorum? & hæc placere
marito possunt? sin placent, non
iam vxorius leno est, qui quod po-
tissimum in coniuge erat prouo-
catium casti coniugalis amoris,
retexit imprudens aliis, vxoremq;
dedit omnium feriendam oculis,
omnium vulneraturam? virgo es?
& quisquâ credat integro pudore
hæc fieri? virginē qui suam prodit,
virginē credat? & non illâ prodit,
quæ ruborem omnē prodit? ab in-
tacta castitate discinctio hæc venit?
aut si corp^o castū, mens casta est? po-

rest casta esse, quæ omnium oculos
 publicatione sui prouocat? quæ
 quod suum habebat incentiuum
 affectus, omnium obiicit oculis ca-
 stitatem exutura, quæ omnium ex-
 ponitur prostituenda oculis? hoc
 est virginem esse? virginitatis om-
 nnis custos pudor est, hunc quæ
 exuit, illam publicauit. Virginita-
 tis indiuidua comes verecundia
 est. Hanc quæ destituit, illam ob-
 iecit. Verecundiam verò & pudor-
 em omnem, nulla re promptius,
 quàm inuerecūda refectione, pro-
 degeris. Nam quid aliud est re-
 nuntiare pudori, quàm palam illū
 in omnium oculis prodigere?

¶ Serio proinde dispiciat quæcun-
 que talis est, timeat hic oculos non
 castè ludentes, ibi censorium Dei
 lumen; gaudeatque sibi & condi-
 tori nota; tentationibus suis alie-
 nisq; gradum obstruens, tegat se-
 nestiatque probitatis serico, sancti-
 tatis bysso, pudicitia purpura. His
 namque pigmentata Deum habe-
 bit

bit amatorem: induat armaturam pudoris, circumdet vallum verecundię, murum sexui suo struat, qui nec illius emittat oculos, nec admittat alienos. Pudeat Christianam verecundia & custodia sui superari ab Ethnicis. Sanę Arabię fœminas tradunt historię, non caput, sed faciem quoque ita totam tegere, vt vno oculo velato contentę sint dimidia frui luce, quàm totam faciem prostituere. Christianę non faciem modò, sed & quo nobilior ferè vnaquęquę, hoc plus etiam pectoris prostituunt, diem ipsum inuerecūda refectione contaminantes, libidinumque scintillas, in quocunque soporato oculo, in quacunque mente amico castimonię somno elisa, ac sub denso timoris Dominici cinere confestipulta, ingentes ignes conflabantes.

Et quomodo hæc Christianam decent Deo suo supplicem? quomodo ream, & tot sæpè criminum

L 5 ream?

ream? quæ se vspiam stitit iudicis
 omni gratia floris, omni latitia
 frondis stipatam? quæ in tribunali
 laciniosis pomparum & deliciarum
 ineptiis sese occupavit? & Chri-
 stiana in coccino & Tyrio pro de-
 lictis supplicabit? prostrata geni-
 bus in habitum peccatricis, alie-
 nos admittet oculos, suosque e-
 mittet publicatæ testes verecun-
 dia? Quid reliquum, nisi vt specu-
 lum admoneat, vt si quid pluscul-
 ruboris, si quid palloris labra au-
 genas vrgeat, artifice manu corri-
 gat? si quis crinis loco non suo
 docta crinali acu reddat sibi? mi-
 rum si non puluerem dentibus eli-
 mandis, si non & fucum admo-
 neat nitori mentiendo, ruborire
 pastinando, capillo vertendo,
 non puluerem oculorum exordia
 producendis.

Quid quod non adolescentulæ
 modò, sed & viris iunctæ, duce
 sint ad prodigium hunc luxum? quæ
 si turpe sit ab ambitioso luxu vir-
 ci, tu

ci, turpe verecundiùs regi. hinc e-
tiam arates requietas iam, & in-
modestiq̃ portum subductas splen-
dor & cultior dignitas à maturio-
ris s̃xueritatis possessione detur-
bant; purpurilla verò & fucus, &
mentitus caluo cœnoq̃ue capiti ca-
pillus pro ignibus sunt. O vani!
quamdiu ludimus in hoc pigmen-
to, & simplices animas, & solùm
columbas trahimus in capturam,
in mentitę formę retia? & quis ar-
bitretur iuuentutis castimoniam,
inter hos scopulos & sinus, inter
hec vada & freta velificatam, re-
ctum cursum tenere? Intuere pro-
piùs quisquis salutem tuam amas.
nihil inuenies in omni hoc ornatu
prater ornatũ, nihil prater ea quę
in fronte suspensa sunt. vt emptorẽ
decipiãt, forinsecus ista pendet. in-
tus doli, fraudes, sordes, nec aliud.

De ingenti vestium copia quid
dicam? vnũ aliquod tenellũ cor-
pus tot circumdari quis credat? po-
terant casta regi decem, poterant
viginti.

*Siluestrem montana torum cum
sterneret vxor*

*Fronibus & culmo, vicinarumq;
ferarum*

Pellibus.

At iam vni corpusculo multorum
feruorum onus leue est. nullus cer-
tior testis quam vbi nocte iam alia
se spoliauerint. Familie non infi-
amē diuitem arbitraberis supellesti-
lem, aut non vltimē spolia vrbi:
ita magni cœnaculi mensas amplas
vna mulier fatigat. Et ornamen-
torum nomina, vt aut pugillaribus
& stilo memoriæ iuuandæ, aut au-
cillis egeas nomenclatricibus. pul-
crè Aristophanes. *Mitra, redimi-
cula, nitrum, & acus, pumex, stro-
phium, quæ post locatur funda, & po-
sterius operculum, fucus, torques,
componandorumq; oculorum instru-
menta, subtilis vestis linea, vitta,
Zona, instita, prætexta, multitia, Y-
thon, baratrum, encyclon, tunica.
Quæ sunt autem horum non dixi ma-
xima, in aures, gemmæ, plastra, bo-*

Citat
Clemēs
Alex.
pædag.
lib. 2,
c. 12i

trylidon, fibula, amphileæ, monilia,
pedicæ, sigilla, carenæ, annuli, cara-
plasmata, ampullæ, capitis ligami-
na, olisbi, scordia, ventilabra, clin-
teres. Ego quidem defessus sum, &
indignor dicendo tot earum ornamen-
torum multitudinem. Mihi autem
in mentem venit admirari, quod eæ
non enecentur dum tantum onus ba-
iulant. O vanam & insanam gloriæ
cupiditatem! ritu meretricio opes
effundunt in probra ac dedecora, sua-
que improba & arroganti stoliditate.
Dei dona corrumpunt & adulterant,
artem maligni imitantes. Possem
plura nomina: multa enim hic ca-
pitis, multa pectoris, multa pedum
ornamenta, aut ignorata aut ne-
glectu Aristophani, aut illo sæculo
desiderata, nunc

Sæuior armis

*Incumbit luxus, totumque vici-
scitur orbem.*

De mutatoriis quid dicam? sunt
quæ diem perisse credant qua non
aliq̄ atque aliq̄ domo egressæ. Quid

L 7. quod

quòd vna non rarò dies non vnã
 in vno corpore gentem viderit. &
 iam miserę ancillarum greges vix
 custodię sufficiunt, magnaque non
 rarò pars blatis tineis que habitata
 plus tenebras quàm dominam no-
 uit, vt putes infelici carceri dam-
 natam. Quid quòd tanta nunc o-
 mnium vestium, è quacunque gen-
 te, adeoque è terrarum vltimis, quã
 Oriens, quã paret Occidens, euo-
 catarum copia laboremus, vt ha-
 buisse ac vidisse satis sit. Saturandis
 nimirum oculis, non integendo
 corpori euocatas arbitreris.

De lintea supellestile quid di-
 cam? nescio an vlla vetustas vide-
 rit parem. & iam numero premi-
 mur, copiaque pro fastidio est, te-
 nebris natam credas, ita non po-
 strema illius pars totum solem ig-
 norat, aut anno vix decimo ex in-
 fortunata custodia sua prodit, a-
 deoque semel viuo domino diem
 vidisse in pretio habetur. Illud
 magnum, in sextum decimũ ve-
 abiuisse

abinisse heredem quasi ab hesternâ insolatione recentia. Et fuere viri, quæ audiat & taceat satyra! qui nullo non die peregrino læta solo industria mutarent: quasi abluendis vnius diei fordibus patria omnia flumina nimis ieiuna forent, eundem erat ad externa.

Quid ego hic de docta puellari acu & manu referam? fidem res superat, & vincimur rebus. & frustra oratio: elumbis omnis dictio est, & tanquam ab æstuante canicula emedullata. Adeo nihil est, quod vel Nero desideret, vel Sardanapalus audeat poscere. Omne animum, piscium, animalium genus ludit in hac acu & filo, omniumque mores gentium: idque tam fabrè, vt si vocem addas, nihil vltra ad animam poscas. Et hæc sunt muliebri aut virili collo ornamentorum extrema, aut tanquam capiti cristæ: vt iam cristatas ingenioso filamentorum ductu mulieres videas:
aut

aut sudaria cingunt. Perirent ni-
 mirum sordes, nisi diuite hoc cu-
 stode clauderentur: tam operoso
 non rarò molimine, vt vnus mu-
 lierculæ collo aut sudario multo-
 rum annorum manuumque opus
 dependeat, superbo vbique am-
 bitu, vana ostentatione, difficili
 gestamine. Verùm non sentit onus
 quæ videri amat, non patitur mo-
 lestiam quæ laudem sperat. Nulli
 laus sua, ambitio sua, oneri est, le-
 uat onus admiratio sperata. Aut si
 quod onus, nulla fatetur, turpis ar-
 rogantiæ confessio est. Nam quæ
 seipsam damnet, conscientia licet
 pulsante, mente testante, Deo mo-
 nente? Fortiter ornatui huic omni-
 scalpellum imergit Isaias, nullis vi-
 tiis adulans, nullis veterinis parcens,
 adigens cauterium ambitioni, præ-
 scindensq; pompe muliebris gulæ.
 Isa. 3. *Pro eo quæ eleuata sūt filia Sion, & am-
 bulauerunt extento collo, & nutibus
 oculorum ibant, & plaudebant, am-
 bulabant pedibus suis, & compositio
 gradu*

Ph
 gradu
 minu
 minus
 illa a
 calcea
 ques,
 tras,
 das,
 in aure
 fronte
 pallio
 specula
 ristra.
 & pro
 te crin
 florali
 cula se
 scolori
 cinxi t
 Et orn
 millas
 circa co
 super c
 tuis, &
 Et orn
 stira es

gradu incedebant. Decaluetur Dominus verticem filiarum Sion, & Dominus crimen earum nudabit. In die illa auferet Dominus ornamentum calceamentorum, & lunulas, & torques, & monilia, & armillas, & mitras, & discriminalia, & periscelidas, & murenulas, & olfactoria, & inaures, & annulos, & gemmas in fronte pendentem, & mutatoria, & palliola, & linzeamina, & acus, & specula, & sindones, & vittas, & thestrisra. Et erit pro suauitate odoris foetor, & pro zona funiculus, & pro crispante crine caluitium, & pro fascia pectorali cilicium. Nec impari nouacula sequitur Ezechiel: *Vestiui te discoloribus, & calceavi te ianthino, & cinxi te bysso, & indui te subtilibus. Et ornavi te ornamento, & dedi armillas in manibus tuis, & torquem circa collum tuum. Et dedi in aurem super os tuum, & circulos auribus tuis, & coronam decoris in capite tuo. Et ornata es auro & argento, & vestita es bysso, & polymito, & multicolori-*

Ezec. 16

coloribus. Subiūgit ornatui formā.
 Et decora facta es vehementer nimis.
 Formę crimen. Et habens fiduciam
 in pulcritudine tua fornicata es. cri-
 mini interminationem: *Va, va tibi,*
 ait Dominus Deus. Sequitur:
 Ecce ego extendam manum meam su-
 per te, & dabo te in animas odientium
 te. Et iudicabo te in iudiciis adul-
 terarum, & effudentium sangui-
 nem: & dabo te in sanguinem furo-
 ris & zeli.

9. Tim. 2. Quis verò habitus fœminam de-
 ceat, habemus apud Apostolum:
Mulieres in habitu ornatu cum ve-
recundia & sobrietate ornantes se,
non in torcis crinibus, aut auro, aut
margaritis, vel veste pretiosa, sed
quod decet mulieres, promittentes
pietatem per opera bona. Et apud Pe-
 1. Pet. 3. trum: *Non sit extrinsecus capilla-*
tura, aut circumdatio auri, aut in-
umenti vestimentorum cultus: Et
 Pædag. Alexandrinus Clemens ad locum
 1, 2, c. 12. Paulli: *Earum ornatum iure abesse*
iubet. Si sunt enim pulcræ, suffici-
unt.

natura nō contendat ars contra natu-
 ram: hoc est, fraus minimè litiget cū
 veritate. sin autē sunt natura turpes,
 ex iis quæ sibi applicant, quod non ha-
 bent arguunt. addit de Apelle Cū
 vidisset quendam ex suis discipulis
 pinxisse Helenam multo auro ornatā:
 O adolescens, inquit, cū non posses
 pingere pulcrā, fecisti dixit em. ta-
 les sunt Helenæ, quæ nunc sunt muli-
 eres, non verè pulcræ, sed multis ef-
 ficiæ & ornatæ diuitiis. Et eleganter
 libro tertio vniuersim de mulieri-
 superfacuo gaudentibus ornata.
 Iste autem non animaduertunt, dum
 colunt id quod est extrinsecus, quæ
 intus in profundo sita sunt, esse pla-
 nè inculta, horrida, & sterilia: cuius-
 modi sunt etiam ornamenta Aegiptio-
 rum, apud quos templa, eorumque
 porricus, vestibula ac luci magnifi-
 cè instructi, eorumque atria multis
 columnis cincta sūnt: parietes au-
 tem lapidibus externis & artificiosè
 depictis resplendent, ita vt nihil
 desit: ædes autem auro argento,
 & ele-

Cap. 24

& electo collucent, & ex India
 Æthiopia variis fulgentibus lapidibus:
 adyta verò intextis auro obumbrantur
 peplis. Sed si penetralia templi ambitus
 subieris, & ad eius quæ est præstantius
 spectaculum properans, imaginem quæ
 templum habitat quæsieris, sacerdos quispiam
 is qui in templo sacrificant, graviter
 venerando vultu aspiciens, & Egyptiorum
 lingua præanem concinens, cum veli
 aliquantum contraxerit, tanquam Deum
 ostensurus, abun-
 nobis suppeditat occasionem irridendi
 di numinis: neque enim intus inuenietur
 Deus qui quærebatur, ad quæ festinabamus;
 sed felis, vel crocodilus, vel serpens indigona,
 eiusmodi bellua, quæ templo quæ est
 indigna, sed antro, spelunca, cæno magis
 congruit. Apparet Ægyptiorum bellua,
 quæ super vestem stragulam purpuream
 voluta tur. Ita etiam mihi videntur famæ
 næ quæ aurum gestant, & in crispatis
 dis crinibus exercentur, & in genibus
 vngent illud

India d
us lap
ro obum
alia rem
eius quo
m prope
lum habi
spiam
gravi
& Egi
oncin
traxerit
, abund
irriden
tus inue
r, ad qu
el crocod
o qui
lunca
ret De
super ve
voluta
ur fam
crisp
in gen
yng
vngendis, oculisque pingendis, & pi-
lis tingendis versantur, & verè Ae-
gyptios imitantes, infelices amato-
res attrahere. Sed si quis velum tem-
pli aperuerit, vittam inquam, ve-
stem, aurum, fucum, rincturam, &
quæ eis intrita & incrustata sunt,
hoc est, velamentum, quod ex eis con-
textum est, tanquam illic veram in-
uenturus pulchritudinem, rectè scio
eum esse abominaturum. Neq; enim
Dei imaginem intus inueniet habi-
tantem, quam est consentaneum: sed
loco eius fornicatrix & adultera ani-
ma occupauit adytum, & vera esse
bestia conuincetur, fucis scilicet in-
trita & incrustata simia: & sedu-
tor ille serpens, mentis exedens in-
telligentiam per gloriae cupiditatem,
pro spelunca habet animum; & cum
omnia exitialibus venenis impleue-
rit, & erroris sui virus eructauerit,
mulieres in meretrices transformat
hic draco, fungens lenonis officio: nõ
est enim mulieris, sed meretricis, illud
nimis sui ornandi studium, narratq;
illud Comici,
Quid

Quid prouidi fecerimus nos fe-
mina

Vel splendidi, quae tot colorum flo-
ribus,

Sparsae sedemus, liberarum mulie-
rum.

Typum ac figuram destruentem
funditus,

Perniciem domorum, & coniugum
exitium.

Et filiorum vendicantes dedecus
multa deinde ex veteri alio Co-
mico subiungit in hunc sensum
clauditque his demum verbis: Su-
percilia aliqua flaua habet, depingit
fuligine: alicui ut ea nigra sint cor-
rigit, tollit cerussa nigrorem: si
alicui nimis alba, farina deterit au-
borem: habet aliquam partem corpa-
ris candidam, eam nudam ostendit
bellos habet dentes, rideat necesse est
ut praesentes videant quam sit ei
venustum: & quamuis laza non sit
tototamen die ridet. Subdit: Hoc
ad dehortandum nimium sui ornatus
studium ex mundana adduxi
pient

piencia. Et infra: An verò non absurdum est equos quidem & aues, & alia animantia, ex herbis & pratis surgere ac euolare proprio ornamento latantia, iubis & colore naturali, & pennis variis. mulierem verò perinde ac si sit bestia inferior, se esse adeo deformem existimare, vt ex terrena, emptitia, & edumbrata pulcritudine egeat? vitta certò, & earum permulta differentia, & curiosa ac superuacanea capillorum plicatura, & crinium innumerabiles figurae, & pretiosa speculorum structura quibus se componunt, dum eas venantur qui puerorum more insipientium formas admirantur, sunt foeminarum qua omnem pudorem exuerunt. quas qui meretrices vocauerit, is non aberrauerit, quae ex vultibus suis personas faciunt. Nobis autem suadet sermo, non ea considerare quae videntur, sed ea quae non videntur. Quae enim videntur, sunt temporaria: quae autem non videntur, aeterna.

Atque

Atque interim vt aliquid sexu
 huic concedamus. Semper enim
 foeminis multa indulfit vetustas
 formę augendę. Quis viros ferat
 mulieribus suppare, capillū ver-
 tere, & in acu lasciuiore comam si-
 bi inferere, crinibusque à fronte
 diuisis apertam profiteri mulieri-
 tatem? quis verò non rideat cum
 viderit crines cum Apolline pre-
 mulsis antiis, & promulsis capro-
 neis anteuentulos & propendu-
 los? quis, cum vniuersam comam
 modò in humeros reiectam, solu-
 tam, varieque errantem, modò in
 nodum collectam, nec rarò occi-
 pitio ad cutem raso, solaque fron-
 te capillata, aut in coronę vicem
 vertice propè depilato circumlu-
 dentem, aut vni tantum auri au-
 vtrique incumbentem, aut vniuer-
 so lasciuentem vertici, non excla-
 met, Quousque hæc inania? & cum
 capillum vel effuderis more Par-
 thorum, vel Germanorum mor-
 vinxeris, vel Scytharum sparseris

non
 datur
 nina
 vorac
 lam n
 bemu
 torem
 miran
 equos
 ac cul
 miran
 leonir
 ctinen
 iure m
 uentur
 etiam
 capill
 tem fr
 collum
 rem q
 Quid,
 litiem
 ginta
 lum v
 multo
 Tan
 su

non in quolibet equo densior iadatur iuba, horret nitetque in leonina ceruice splendidius? olim voracem apud Romanos vossellam nouimus, nunc cafareatos habemus fronte supra muliebrem nitorem decoriter discriminata. Et miramur Numidatum cafareatos equos, iuxtaque cutem tonsorem, ac cultri verticem solum imunem? miramur non apud vnam reginam leoninas iubas, & alibi asinum petinem passum? quanto potiore iure mirabimur, cum viderimus iuuentutem nostram, ac maturiorem etiam aetatem, muliebria omnia in capillo pati, comam struere, cutem fingere, speculum consulere, collum pectusque demulcere, aurem quoque foratu effeminare? Quid, cum supra muliebrem molitiam pulchre indusiatos, vt triginta non raro vlnarum tela collum vnum cingat, annorum opus multorum,

*Tantum orbem? quanto ceruix non
sufficit vlla,*

M Vix

Vix adeò leone aut elephanto
progenita.

In annulis verò quid primò
miremur, orbiculum, palam, gem-
mam? omnia faberrimè & supra
muliebrem ambitionè calata. ve-
stes. Textu tenues, tactu molles,
purpura radiantes. Hinc illa im-
peria,

*Rutilum toreuma bysso
Rutilusq; ferte blattas,
Recoquente quas abeno
Melibœa fucat vnda,
Opulentet vt meraco,
Bibulum colore vellus.*

è quibus illè vestes totū virum mē-
tientes, nec rarè patriam. Non &
ille audeat religionem? Quousque
luxus? & vinci virum veste? do-
cuit nos magnus Imperator. Vice-
rat Medicam vestem, victus Medi-
ca veste est: cū pectus armorum
pondere disculptum, vulneribus
signatum, cicatricibus implexum
textu pellucido nudaret, anhelum
que adhuc bello serico ventilant
extin

extingueret: exinde non vna infelici suorum caede cruentatus. bene aliquando, & dictum de alio vere, Quam ornabat Omphalen leonina pellis, tam decebat Herculem theristum. Ut mulierem virilis toga, sic virum muliebris stola. vnde illud apud Poëtam,

Sint procul à nobis iuuenes vt femina compti:

Fine coli modico forma virilis amat.

Iam cum spargunt odores, domumque quam inambulant totam signant hac quasi nota odoratę vestis, vt credas in vnum testu commigrasse aut odorum diuites Arabes, aut Arabiæ Felicis germina; quid arbitraberis? non, tam odoratis in odora tegi? ô quales in non vna gente viros ætas nostra dedit! mirum si non toti defluant, in muliebrem vestem. Quid cogitas Christiane, cum hos videris barba & coma nitidos, de capsula & speculo totos? in quibus vt vestis,

M 2 sic

fic oratio circumtonsa, fucata, manu facta. Non est ornamentum virile concinnitas. Et ferè magnis viris vt incomptior dictio, sic & vestis est. Illa nimia accuratio muliebris ingenij est: femina cum non habeant aliud quod ostentent, ornamenta proferunt. Et quo ferè vnaquæque virtutis minus, hoc ornamentorum plus habet. Ornamenta nimirum illis pro virtute sunt. Videri amant, cumque non habeant domi nata quibus se iactent, à peregrinitate gloriam venantur, ab alieno honorem mutuantes, cum à domestico non possint; tenuiorum mercatorum more, qui quidquid habent effundunt testis, vt obtutu vno videas quæcunque sperare debeas: cum potentior quisque plus habeat in recessu, contentus leui indicio ad interiora prouocasse. Et ferè quo tenuior vnaquæque res est, hoc ostentationis habet plurimum. mendacium enim iuuat tenuitas est. opulentio-

lentiora commendatione non egent. Ipsa dignitas sat magnus sui praeo est, non vult verbis iuuari rebus dives, de plano negotium suum agit. Ita dico. Ut primum cuiuscunque videris effusum prodigumque ornatum, omnia te vidisse cogita. Intus nihil sperandum. Quidquid opulentiarum erat, quod laudem, admirationem, amorem prouocare posset, palam videri. Contra ubi videris ad modestiam cuncta composita, minoraque verbis promittentem, hunc arbitrare rebus diuitem. Plerumque enim haec commista, opulenta verba, res tenuis; paupertina oratio, res lauta. Et verò solidae opes non egent laudatore. Illa commendationem poscunt, quae indiga rebus dictione adiuari debent, casura sine hoc fulcro. Ita virtus vestiri indignatur, omnis vestis minor illa est. ostentari nuda gaudet quidquid addideris, infra illam est. Nec cuiuscunque ornamenti tanta digna-

tio est, quæ non maiora tegat, si virtuti adnectatur. Et sanè mirum, vestes de homine suo iudicare, & non rarò de toto homine, vt non necessum habeas interiora scrutari. virilis habitus est, modestus, ad grauitatem compositus? idem plurimum de animo cogita: varius est & ad leuitatem factus? mentem ex his metire. Ab animo namque ornamenta veniunt: & animi ferè index vestis est, neque hoc priuatim tantum, sed & vniuersim. Nam vt conuiuiorum sic & vestium luxuria agræ adeoq; morientis ciuitatis indicia sunt, & seminariū in Republica Catilinarum.

Quòd si propiùs etiam ornatum causam examinaueris, nullam reperies extra placendi studium. nemo enim sibi, nemo in tenebris ornamenta depromit. Scenam illa postulant, & spectatore gaudent, cui soli hæc panduntur. Et tamen Deo & sæculo placere non pos-

Matth, 6 sumus. *Nemo enim potest Deo seruire*

uire & mammona. Et fortiter Apo-
stolus: Si adhuc hominibus place-
rem, Christi servus non essem. Huius
& illorum oculos implere hactenus
negatum omnibus, concessum
nulli. Amicitia namque hu-
ius mundi inimica est Deo. Et quid
responsurus es Deo in illa decre-
toria hora, An his ornamentis libi-
dinum astuariis deprehensus, in
hac facie novi lupanaris? agnos-
cētne suum sub alienis signis mi-
litantem, alieno sacramento ob-
strictum? intrare Christum cuius
ductu ē dura servitute in liberta-
tem vindicatus. Ornamenta con-
fer militis & Ducis, serui & Domi-
ni, rei & iudicis. poteris sine ru-
bore? aut decedes ab hac regula?
aeterna est, falli nescia. an de orna-
tu vinctus, prēmiaq; de victo con-
ditore referes? aut ignorabat ille
quid potissimum sequendū, quid
deligendum; tu sciebas, condito-
rem docturus? nam si hęc bona
sunt, quę tāto ambitu prosequeris,

Gal. 1d

Iac. 4c

cur non amplectebatur bona quæ
 norat Deus? sin ignorabat, vide
 qualem tu Deum statuas bonorum
 nescium. Et potest aliquod bonum
 esse quod ignoret, aut quo careat
 Deus? aut bonum quodcunque a-
 derit homini, aberit Deo? miser
 Deus quem boni huius accessione
 vincet homo. Sin nefas est cogita-
 re vllum omnino exulare à Deo
 bonum: quid vilia delegit, quibus
 non ornaret, sed tegetet corpus?
 quid ornatum omnem contemp-
 pfit, vt naturæ superuacaneum, vt
 delicti fomitem, vt incentiuum li-
 bidinis, vt nutritium voluptatis
 vt vitionis materiam? neglexisse,
 Deo contempisse est: nec quisquã
 prudens bonum negligit, quo sine
 molestia potiri poterat, nisi fors
 maiori obstruat bono.

Relinquamus Deum & illius de-
 lectum falli nescium, rem ipsam
 suis ponderibus pensemus. Quis
 paullo prudentior, & à plebeia re-
 motior beta, miratur parietes te-
 nai

P
 nui m
 ret n
 se: au
 caque
 & ign
 perfu
 pueri
 quis a
 sciat?
 imme
 vt nob
 rucas;
 & lig
 quis,
 transe
 macie
 illum
 libus b
 num si
 gosun
 phaler
 gentei
 suum p
 dem re
 purpu
 tem vi

nui marmore inductos, quasi ignoret nihil illis solidi marmoris inesse: aut quòd sub Ægyptiis istis Africæque crustis lateat calx & rudera & ignobilis lapis? quis auro tecta perfusa? mendacio sanè, nisi bis pueri simus, nemo applaudit. Et quis auro vilissima integri ligna nesciat? marmora fors & aurum non immeritò quis miretur & laudat, ut nobiliores vilissimæ terræ verrucas; parietes & tecta vili lapide & ligno contexta quis miretur? quis, ut ab inanimis ad animata transeamus, asinum buxæo liuore macieque emarcidum amet, cum illum viderit bullis aureis ac pictilibus balteis exornatum? extra asinum suum ornatus est. Quis strigum equum purpura instratum, phaleris gemmeis, frenisque argenteis superbum? extra equum suum purpura & gemme sunt. Eadem reperies in homine, quem sub purpura, auro, gemmisque sudantem vides. Intuere sub purpurea

hac aurea; sarcina quantum sordium lateat, quantum miseriarum. Et ferè quo quis plus auro radiat, purpuraque gemmisque fulgurat, hoc plus integit sordium. Bene ad rem nostram Apostolus: *Qua putamus ignobiliora membra esse corporis, his honorem abundantio circumdamus. & qua inhonesta sunt nostra, abundantio rem honestatem habent.* Quem proinde videris maiore impendio corpus velantem, hunc cogita mentiri velle hoc ascitio ornatum formam, aut potentiam qua caret, aut alieno illum mendacio iuuare: ita qui vestitum omnem Arabicis aut terrarum vltimis perpluunt odoribus, hos merito arbitramur pœdori tegendo, fœtori medicando medicabula hæc querere, & à peregrino solo, aut belluarum odoratis recrementis putori suo remedia mendicare, nam quis domi diues, quis de suo potens, quis viribus integris, quis forma valens, alieno adiuari velit?

2 Cor. 12

lit? mendicitatis genus, & inopiæ
sua tacita confessio est ab aliunde
mutuatis opem poscere.

Hos verò tales quis felices aut
beatos iudicabit? non magis quàm
illum ad quem pecunia magna
confluxit. Beatus ille est, cui ani-
mus erectus, excelsus, nullius ap-
petens, nullius nisi Dei indigens
est: cuius bona nulla vis excutit:
quemque fortuna, cum nocentis-
simum ac sœuisimum iaculum in-
torserit, si pungit, non vulnerat;
si liuorem tanquam sequitię vesti-
gium relinquit, idq; perrarò, san-
guinem nullū elicit: imò in quem
quæcunq; fortuita aut destinata sæ-
culi huius iacula, grandinū more
dissultant, quæ incussæ rectis siue vl-
lo habitantiū incommodo crepitant
& dissoluntur; aut fluctum in-
star, qui dissiliunt & disrumpun-
tur rupe superstante, & in concussa
ac indomita ceruice adlatratores
suos & inimica murmura despectā-
te. Hunc tu beatū meritò dixeris,

M 6 hunc

hunc forma præstanti, quem virtus
 decorat vestitque nobili integu-
 mento, quod nec cariem nec at-
 tem sentit, nec atteritur, sed inua-
 lescit & roboratur usu. nulla gem-
 ma, aurum nullum, purpura nul-
 la splendet, si cum hoc amictu
 componatur: adeoq; aurum, gem-
 ma, purpura, nox mera & serupex
 quædam testæ sunt, si cum virtutis
 ornatu conferantur. Iaculatur e-
 nim hæc lucis & apparatus sui ra-
 dios supra cælorum summa: bea-
 tarumque mentium oculos in ad-
 mirationem laudemque, quin &
 in amorem sui ter maximum cæli
 Numen prouocat. Cuius si in te
 benevolentia delectaris augmen-
 to, adhibe incentiua maiora. & vt
 nouis semper auctibus crescat a-
 mor, cingere vestibus illicibus di-
 uinorum horum affectum. indu-
 ere proinde sanctitatis bysino,
 probitatis serico, pudicitia purpu-
 ra, submissionis coccino, pietatis
 Tyrio. Exornatamq; ac veluti na-
 tura

tura sua naufragam animam, hisce
nitoris adminiculis subduc in mo-
destiæ portū, in casti cælestis amo-
ris fidam stationē; discussis omni-
bus laciniosis pomparum & deli-
tiarum corporis ineptiis, quæ de
propinquo luxuriæ curant nego-
tium, & obstrepunt castis diuini a-
moris proritamentis, interni que
decoris gratiam adiecitio prosti-
tuunt velamento.

Fuge quisquis Deum amas. infi-
da in mutuatitio hoc corporis ni-
tore statio est sceleribus proludēs,
infame adnauigantibus malę spei,
deterioris que rei promontorium
est: inenatabile excussis profun-
dum, irrespirabile deuoratis hypo-
brychium. quemcunque fluxus e-
ius effocant, inferi desorbent. Ne-
mo dicat, *Quis tutò percauebit?*
exeundū in ne de sæculo erit? pau-
corum hoc est, & non nisi à Deo
delectorum. nec hoc volo. sed po-
nenda supernacna illecebra, & fœ-
minam in viro mentiens, in ma-
trona

trona lenam, in virgine meretricem. submitte has dolosas plagas, hæc incautis animabus, & solum columbis extensa fraudum retia. sepone auribus, collo, brachiis kalendaria, & quidquid de raritate & peregrinitate gratiam possidet; non interantur vni lino, nec dependeant collo, aut innectantur comis saltus & agri & villarum pretia. neque enim de integra conscientia provenire hoc studium potest placendi per decorem, quem naturaliter inuitatorium libidinum nouimus. Nam quò tantis multorum periculis de Britannico aut Indico mari ambitio piscata & voluptatis illecebra? quò inertissimarum concharum verrucæ? quasi desint terris irritameta libidinum! & inter sæuientis Oceani fluctus quærenda aut è piscium cerebris, aut è draconum frontibus lapidifitas luxuriæ sit ministra, vt Christianus de piscibus & serpente cultior, paratiora de facili libidinum iacule-

iaculetur terris cæloq; scandala. a-
page hæc à Christiano pectore lasci-
niæ aucupia. prima placendi Chri-
sti destinatio, cultus moderatione
peragitur. docebunt hæc quotquot
cælo magni, quotquot terris ali-
quando Christo suo iuncti. Paria
si speras, paria sectare. parilitas cul-
tus parem famulatum dominum-
que testatur, nec alia tutior ad illius
obsequia & præmiationem via est,
quàm quæ cælo iam ascriptorum
pedibus calcata est. Quid novas
cogitas semitas? omnis ab illa via
aberratio morti proxima est. per
altas niues qui itineris ignarus vi-
am sibi sternit nouam: qui per in-
fames scopulos maritimaque bre-
uia, Oceano inassuetus audax no-
ua proludit semita: qui per arentes
campos, pulueremq; nullo vesti-
gio signatū iter calcat nouum; non
fatuus audit, & erroribus adiacet?
idem de illis cogita, qui alia gradi-
untur, & non sueta cælorū incolis
via. Vis incolumis portum tenere?
tritis

tritis iam antè insiste vestigiis, & securus delige, quæ non sine periculo negligere potes. Prudens damna cum potest vitat, fatuus se iis innectit. Tu tutiora securus sequere. Torte iam olim omnium ætatum exempla in vtramque fortunam docent. Non potes ignorantiam prætexere in tam prostrata via. sequere, donandus præmio pari.

C A P V T VII.

SCIENTIA. Cognosces hic 1. quæ vera, quæ solida sit. quæ non possessorem, non auditorem, non spectatorem lectorémve fallit. 2. quæ fatua apud plerosque sudent lampades, solo merito cælo lucendæ, soli salutis accendendæ. 3. quæ inanis omnis per litteras, membranasque veteresque codices cogitatio sit. 4. prudentiam illorum qui cælo studia reponunt, Deo dies, Deo noctes sacrant. Virtuti que serij